

Claudie Gallay: Tyrskyt | Maailmankirjat

Riitta Vaismaa

HIDAS RAKKAUSKERTOMUS

Claudie Gallay: Tyrskyt (*Les Déferlantes*). Suom. Titia Schuurman. Avain 2010. 477 s. **Claudie Gallayn** romaanille luovat taustan, tunnelman ja myös juonen meri, menneisyys, muistot, myrsky, menetykset. *Tyrskyt* kertoo yksinäisistä ihmisistä keskellä pienyhteisöä, jossa kaikki tuntevat toisensa ja tietävät, mitä tapahtuu. Normandian rannikon kylässä eletään meren hengityksestä. Kaikilla on oma suhteensa mereen; merta ihaillaan ja pelätään, aina kuitenkin kunnioitetaan. Kertomus alkaa valtavasta myrskystä. Se nostaa mieliin aiempia tyrskyjä, joiden seurauksista punoutuu romaanin juoni.

Myrskypäivänä kylään ilmaantuu salaperäinen mies, Lambert. Hiljalleen selviää, että hän on asunut kylässä lapsuutensa kesiä ja että hän on tullut selvittämään perheensä kohtaloa, omaa menneisyyttään.

Minäkertoja on vieras, ulkopuolinen. Hän on rannoilla samoava lintututkija, nainen, jonka kirjoitus on osoitettu menetetyille rakastetulle. Naisen kipeä menneisyys kietoutuu hyvin romaanin kokonaisuuteen. Sen sijaan ajoittainen kuolleen rakastetun sinuttelumuoto häiritsee. Jos sinuttelua olisi johdonmukaisesti ja runsaasti, sen käyttö kenties tuntuisi perustellulta. Harvoin käytettynä asetelma unohtuu ja sinuttelu häiritsee pitkän tauon jälkeen toistuessaan. Minäkertojan taustan olisi voinut kirjoittaa romaanin kudelmaan toisinkin.

Nainen ja Lambert kohtaavat, etäännyvät ja kohtaavat taas. Heidän suhteensa loppuratkaisu siirtyy niin monta kertaa, että heti alussa oivaltamastaan lopputulemasta joutuu ajoittain luopumaan. Vaikka *Tyrskyt* on rakkauskertomus, ihmissuhteet saavat antaa pääosan menneisyyden selvittämiseksi. Tässä Gallay kutoo romaanin juonta kuin arvoitusdekkaria. Jos rakkaus etenee vitkaan, hitaasti ja perusteellisesti ratkotaan myös menneisyyden saloja. Nainen ja Lambert etenevät omia tutkimuspolkujaan, jotka välillä risteävät ja sitten taas etäännyvät. Gallay säilyttää jännitteen, vaikka hän avaa kitsaasti juonen käänteitä. Kun vielä perille edetään kummankin päähenkilön jäljissä, *Tyrskyt* sopii paremmin yksityiskohdista ja tunnelmista nautiskeleville kuin dekkarin vauhtia odottaville.

Rannikkokylän elämä on verkkaista. Iso osa tapahtumista sijoittuu kylän kapakkaan, missä käyvät kaikki, missä ovat mukana niin lapset kuin vanhuksetkin. Kapakan pöydässä tehdään jopa työt. Mannermaista small talkia on turha odottaa; lähempänä ollaan suomalaista lähiökapakkaa. Puheet ovat paremminkin tokaisuja, viestiä saa hakea ilmeistä ja pään asennosta. Karu ympäristö on muovannut ihmisiä.

Tyrskyjen tunnelma on haikea ja surumielinen. Ihmiset kaipaavat pois tai menneeseen. Taustalla oleva meri kuohuu ikävää ja monia toteutumattomia toiveita. Ilmapiiri on vanhahtava. Jos rahayksikkö ei olisi euro ja jos puhelinkioskit eivät lähes tarpeettomina rapistuisi, tapahtumat voisi kuvitella monien kymmenien vuosien taa.

Gallayn ilmaisu on niukkaa. Useimmiten se sopii ankariin oloihin ja valottaa elämän yksinkertaisia puitteita ja antaa ilmavuutta kerrontaan. Joskus vaikutelma kuitenkin on lähes hakkaava, varsinkin kun Gallay käyttää runsaasti toistoa. Toistuvat predikaattomat lauseet tuntuvat töksähteleviltä.

Tyrskyissä on paljon dialogia, mikä sopii niukkaan ilmaisuun. Sen sijaan syy ainakin kolmenlaiseen dialogin esittämistapaan ei avaudu. Yleensä puheenvuorot aloittavat lauseen, ja ne merkitään viivalla. Toisinaan keskellä tekstiä on kaksoispiste, toisinaan taas dialogin osat saa lukea epäsuorana kerrontana muun tekstin joukosta.

Tyrskyissä on lukuisia kiehtovia sivuhenkilöitä, joista monet kietoutuvat juonen käännteisiin. Heidän kautta avautuu kyläyhteisön dynamiikka, vaikka kaikilla ei olekaan roolia loppuratkaisun kannalta. Nainen, vieras, pääsee yllättäen lähelle sellaisiakin, jotka ovat päättäneet vaieta tai joita ei ole haluttu kuulla. Vaikka monet henkilöt voi nähdä kyläyhteisöjen arkityyppinä, vain taitelija Raphaël tuntuu kliseeltä.